XXI. (III. 7.)

DER BLAUE SCHAKAL.

अस्ति शृगालः कश्चित् स स्वेच्छया नगरोपान्ते ग्राम्यनीलीभाण्डे निपतितः। पश्चात्तत उत्थातुमसमर्थः प्रातरात्मानं मृतवत्संदर्श्य स्थितः। अथ नीलीभाण्डस्वामिना तं शृगालमूर्ध्वचरणं निमीलितनयनं दत्तनिष्काशितं दृष्ट्वा मृत इति मत्वा ग्रामाद्दूरं नीत्वासौ धृतः। ततो ऽसौ वनं गत्वात्मानं नीलवर्णमवलोक्याचिन्तयत् अहमिदानीमुत्तमवर्णः। तत्किमात्मोत्कर्षं न साधयामि। इत्यालोच्य शृगालानाहूय तेनोक्तं। अहं भगवत्या वनदेवतया स्वहस्तेनारण्यराज्ये सर्वौषधिरसेनाभिषिक्तः। तत्पश्यत मम वर्णं। तदद्यारभ्यास्मदाज्ञयास्मिन्नरण्ये व्यवहारः कार्यः। शृगालाश्च विशिष्टवर्णं तमवलोक्य साष्टाङ्गपातं प्रणम्योचुः। यथाज्ञापयति देवः। ततो ऽनेनैव क्रमेण सर्वेषु पशुधरण्यवर्तिधाधिपत्यं तस्याभवत् तेन स्वज्ञातिभिरावृतेनाधिकं साधितं। ततस्तेन सिंहव्याघ्रादीनुत्तमपरिजनान्प्राप्य शृगालानवलोक्य लज्जमानेनावज्ञया दूरीकृताः स्वज्ञातयः। ततो विषण्णाञ्शृगालानवलोक्य वृद्धशृगालेन केनचित्प्रतिज्ञातं। मा विषीदत। एवं यावता नीतिज्ञेन वयं मर्मज्ञाः परिभूताः। तदयायं विनश्यति। तथा विधेयं। यतो ऽमी व्याघ्रादयो वर्णमात्रविप्रलब्धाः शृगालमज्ञात्वा राजानमिमं मन्यन्ते। तदयायं परिचीयते। तथा कुरुत। तत्र चैवमनुष्ठीयतां। यदा सर्वे संध्यासमये तत्संनिधाने यूयं महारावमेकदैव करिष्यथ। ततस्तं शब्दमाकर्ण्य स्वभावात्तेनापि शब्दः कर्तव्यः। यतः

यः स्वभावो हि यस्य स्यात्तस्यासौ दुरतिक्रमः।
श्वा यदि क्रियते भोगी स किं नाश्नात्युपानहं॥ १॥

ततः शब्दाच्छृगालो ऽयमित्यभिज्ञाय व्याघ्रेण हन्तव्यः। तथानुष्ठिते सति तद्वृत्तं। तथा चोक्तं।